

F O A N A

pentru

ЖЕНТЛ. АДАМА СИ ЛІТЕРАТУРЫ.

Nr. 48.

MERCURIU, 1. DECEMBRE

1854.

ЧІВІЛІТАЕА ШІ БАРБАРІА АНТІКЪ ШІ НОВЪ.

Рома чеа че тръті тотв квчеріндз, ші діечі-
пльтьнндз, ші алзгындз ре барварі пъпъ ла тар-
цініле челе тай депъртате, дн фіне тотзи възв
світв грекатеа барварілорз. Пептрвче?

Пептрвкъ одатъ, останіндзе de a лівінде,
днкісіе порділе лві Ians, ші декретъ квтнъ пъ-
тъпталя е начіфікатв.

Ма din спелвичеле гладіаторілорз, ші а ле
скіавілорз еші впз здретъ ка de фіере, ші се
днълъ о воче че зіча : „Nо, пътъпталя нв е
начіфікатв, пептрвкъ нв е начіфікатъ іnіmа omenі
зорз, ші багра е дн лвітъ кв сінє днсанії.

Ші ла вочеа ачёста ресніпсе впз квптв de
барзі ресбелікоші ші de фемеі лівере дела пъ-
дзреа Ерчініа ші дела Весерз; нв, пътъпталя нв
е начіфікатв, пъпъ че поі, сененца лві Odins, вон
офері да Зевзія ресбелазі віптіме отенешіт, ші
вотв квпга впіка ввквріе, ввквріа вътълілорз,
ші впівлв лвквз демпз de omeni, лвквзл
спадеі.

Ші квптвріе ачеле респіндеаі департе несте
тотз дешертвз пъпъ ла тарцініле сітіче, ші се
авзіа впз твртврз de арте амордітв дела твпді
чей кв пе, ші din депъртаре, ші о ръквзаре de
міліоне de каі ші несте цені каре веаі веіре din
квпълініле пемічілорз, етргаз дн корз: Ека ві-
чілз лві Damnezus, ека днцервзл стерпіпторіз,
кареле ва черта гвраліва съмідіз а тогаділорз,
ші і ва лівъща пе отвіледії апвсвілі а тъчэ ші
а фаче.

Ші оменіі че фъчеаі скіавеле ка съ жоche, ші ші
вътіеаі скіавіи кв вічілз петмі din петречере,

адекъ ка съ ле трéкъ de врътъ, ші романіі стетеаі

дн форд фъръ de лвквз, ші се адназ днпредіврвзл-
зіі Віртуліз, каре членіра пе зеі чеі начіфіті аі
агрігатареі дн лептікъ, днпредіврвзл пъпте-
кославі Орадіз, че квпга двлчеда віплазі векіз.
ші а тerezътореі*) din гръдині.

Ші попоръле кврэа дн театре, ші дн чер-
кврі ла петречеріле челе de жос ші суперве.

Ші зіча : Ноi съптетъ зманітатеа чівіле.

Акът, че ле а рътас din жоквріле скіавелорз,
ші дн вічітвла скіавілорз, че пе а ретас din
поппеле трізтфалілорз, din пръпвріле патрілі-
лорз, din супервіа театрелорз ші а черкврілорз,
внде а чеса чівілітате атъгз de глоріфікатв?

Къндз ера чівілітатеа, ноi дорміаш, ші къндз
не десчентарътв, і акътъ кв пе афларътв дн тіж-
локвзл варваріе! Ма внде; ші че есте варваріа?
Бывлз зіче: ёкътю ачі, алтвзл зіче ёкътоаколб;
внде зіче кв е двлче ка тіереа, алтвзл кв е
амаръ ка фіереа, алв треіле зіче кв е веінг
двлче. Кътє капете атъте пърері; варваріа есте о
твсікъ, каре петезесте зврчіле, ші adórtme шеп-
тате, варваріа есте попорблз чела че нв ші асторпе
къліле ші каде дн тіпъ, нв ші педікъ скобе ші
се стіпце дн песяніодъ, варваріа есте сельатеквзл
din пъдзре, каре тъніпкъ гінде, епікврэзл, челт
че вомешите пептрвка съ погъ тъпка іаръ, ші
се пътніе кв нв погъ дрмі de о фрзпз de трап-
дафірз дндоітъ дн патвзл лві челз de флорі; дн
врътъ, варваріа, принедію de кодъ, еа о птє, о тѣ
къ. Апіадаръ тай віне съ спінетъ че есте чівілі-
татеа?

Чівілітатеа ерам Греція къндз а зіс: днделе-
цінда філ реціпа лвтії, ші радітпеа съ філ патвз
отвзлі.

*) Мерезъторіз, аша пътескі пе алохзреа
локвзл внде став вітеде ла тежъзі, се погъ аплені
ші ла петречереа оменілорз чеа дела т-зі.

Чівілітатеа е Рома къндз зісе: дитре екарі деді екарі, ші потереа тутврорз факъ а се респептаре дерентзлз фільхреіа, ші потероа фільхріа факъ а се респептаре дерентзлз тутврорз.

Чівілітатеа е евапцелізлз къндз зісе: Dmnezez татълз дні черів, ші отенії фії съї пре пътълт; глорів лзі дні черів, пії пре пътълт паче отенілорв чоловг ввпъ воіре.

Чівілітатеа дні вртъ е Сжопавлз, къндз дні вадъ: de ар ворві отылз тоте літвеле, ші de ар копосче секретеле дніцерілорв, ма п'ар авé карітате, ар фі ка о аратъ спътиорі, ші ка боз чим валз ръснътиорів. Ші de ар авé днкъ ші профедіть, сев ар дніцеліе тоте містеріе, ші тотъ счиїнда, ші ар арде de атъта кредитцъ, днкътв ар поте тата тицдій днітрю локв дніт' алтълз, de из аро карітате, из е патіка.

Дніцелінга, раџонеа, дерентатеа, фръдіа, ші карітатеа: Ема de че дніфлоресче, ші віэзъ, ші се ввакръ вієда чівіле.

Ма че постълді фрътбосе съї ачесте? Аз из съїпт пінне de еле кърділе, кодіції, весеречіле, тріввналіле, гвріле, пънъ ші аервлз, каре лз респіртъ?

Біне; ма дніцеліе ачестора тай аветм de а пінне чена, каре токма атъта фаче ка ші къндз аї пінне о зпітате дніцеліе впні шірз de зері. Аветм адекъ de а пінне воіа чеа таре романъ, пептврка се съї факъ фанте отенесчі ші фолосіторіе din tote ввінтеле ачесте disine, ші dia tote ідеіле ачесте глоріфікате.

Чівілітатеа е таре, непгрвкъ дніпса е лецеа лзі Dmnezez, вотвлз патвреі, indіценда воіеі, пчесетатеа раџіонеі; ма потереа ei e дні воіа отенесчі.

Бпн вътръні de аї пострий зічеаі: de из тотъ альтрапеді ка къпні не стеле, дагі паче лзтій ка съї міргъ не калеа са.

Ші впні каскъ гвръ. Modeпнілз традітс ачеста проверкіз полтрокесе пептврз ввсвз сеќвлвлз пострий, ші зікъ „прогресия“ терце de cine, вінеле се фаче de cine, лъсації съї факъ; лъсації съї трéкъ дніцеліе, къ 'ші факъ de капв, ші лзкъ не тъпа побогръ.

Ма ю въ спінх, къ де пії веді фаче ші воі че се каде, deї веді тотъ лъса не алдії ка съї трé къ дніцеліе ші воі пії веді терце альтрапе къ ei, воі ка дніцелінга востръ чеа de не страде пії веді ренъне днітъретъ ка піече тіннеі, карії пії счів адношера тжшплз ші віёда.

Фачеді дерент ачеса, ші веніді воі днішівъ дікъ воіді ка съї се факъ, ші съї вінь вінеле: пептвркъ тога дніцеліе лзі Dmnezez е ші днітърьдіа пътълтлз, ші а чоловг че лзкъ ші акв.

Бітацівъ че лзкърі фрътбосе а фъквтв чівілітатеа: леді екарі пептвр тоі, преквт счіді; аж-торіз пептвр тоге певоле, днідерентате тай тицлт декътв педенсіре пептвр чеі ръї. днівъцътвр пептвр чеі песчіторі, адекъ пептвр тоі; челе пчесаріе пептвр корпв, ші пептвр сафлетв дні-піртешіреа тутврорз ввпътъділорв чересчі, а ре-лещівні, а дніцелінчаівні, а сенцътвтлз.

Аквт съї ворвітв de днівъцътвр ші de едз-къчівні; вітацівъ че іковъ търдъ!

Пептвр чеі de квржндз пъсквді с'аі вресквтв таіме дніцеліпте, адекъ, не вінде с'аі вресквтв, с'а редікатв пресеіе, адекъ інстітуте, дні каре се піртъ гріжъ тай ка сашъ de че п'аі не пітіне.

Пептвр въндеі скбле de вънаді, ші консерваторізва вънаділорв;

Пептвр првичі скбле елемептари.

Пептвр фечораші лічев, цімнасіе, інстітуте техніче.

Пептвр фечорі скбле тілігарі, впіверсітъді, інстітуте de перфепчівтв.

Пептвр върваді історіа віъ, Газетеле, каре ворвеськ дні тотъ zisa de дніреріе, de сперанделе, o de indіценделе соціетъді отенесчі.

Пептвр тоді евапцелізлз.

Че ікбпн фрътбосе! та аколо, аколо да ікбпн

Едзкъчівніа вънаділорв е днкъ дні фаше дні-превръ ка дніпній; дні фаше зъз, ші днкъ къді съніт тога дні фаше ші ка върваді ші ка вътръні!

Пресеіе не тицлт локврі пії de пінне въ съніт квноските, тай тицлт съніт осніталіе пептвр чеі вспіні пела врві.

Асідіи пептвр вънаді, ші адъпостаріле пептвр првичі днкъ не піціп локврі съніт квноските, ші не вінде съніт днкъ, не піціп адъпостеск.

Сколе елемептари атътв съніт de елемептари, дні кътв из трекъ шії пічі одать песте елемептеле алфаветвлз.

Алтнілтре преквт зіпе зікъторіа: гыпса каре коткорозесче тицлт, ов підінв. Съ счіді дніс къ счінда днкъ арв стомахъ, пънатв къ дні скбле дні даі пітai ворвє съї тіствесчі: ворвє latine, ворвє рімате, ворвє periodate, ворвє

Формълате, тогъ ворве, ші іарь ворве — ті да зръмъ капето *naïne de фынк ші de конфесіоне!*

Аша, къ въладії диченіз дела граматікъ ші дела літви! „Інстітючівпіле челе варваре фундате „де потенгі *ж-тіппріле* варваре дикъ стаі ші „астѣзі, зіче політікъя Romanioсi, ші нарте din „несціпдъ, нарте din ръхтате, нарте din о стапідъ „веперъчізне дикъ ле апърь тордіні... Декъ „ар фі предомійтъ въз сітдъштптъ маре ші таре „*ж-пъчізнеа фръческъ*, ар фі кътезатъ добръ а „Дичерка реформа стадіолорк кът а фънктъ *ж-* „1810? ар фі възгътъ добръ чінева реіродактъдасе ачеа авсврдъ тораят а стбділіві челві *ж-пъчізнеа* „секъ de літви ші de але істпроірієтъді *ж-* ани, „чей дінты аі зіні възятъ? Аз ні е ачеа етатеа, „*ж-* каре ліпсесеа теторіеи ачелъ апаратъ de „ідее, кърора шербескъ ачесте ворве? Ар фі кътегъзат вродатъ а съфері *ж-* тъчёро въз асасініз алъ „*миндеі* ка ачесга, дикъ с'арфі фостъ възгатъ *ж-* „самъ тоге релъчівпіле ачестеі істітючівпіле прімо? „Къ атъдіа ани de граматікъ голь, дичрвпн пе- „ріодъ, *ж-* каре ресаре раціоналітатеа, че лібръ „се проіссе? Нердере de тіміз, десгастъ „кътъръ дичвъдътъръ, ші паралісіа спіру- „твълі. Дартъ noj de че аветъ лішъ? Ноj аветъ „ліпсь ка съ десфъшарътъ, ші съ пънешъ *ж-* „лікрапе органеле челе din ліптръ, пънъ къндъ „сънт дикъ плекъчібс, ші днаітъ че ар къдѣ „*ж-* паралісіа, шіа ле да лікрапеа ачеа, каре ва „деве съ шербескъ оперъчівпіорк *миндеі*. Ші „чине ні счі, къ дикъ ні се есерчігъ орекаре сенсъ „de възъ бръ, ес тъпесчє? Търтвръ есте піпъ- „твъл челоръ че възъ алътвръпдасе ка аль челоръ „орві. Ші чине ні счі, къ пріп ачеста есерчіді се „чёркъ а се добънді лікрапеа енердіеі інгерне, „ші тай алеса а атендіспеі? Ма каре есте ті „жловъл de a дестептаре атендіспеа? Фънкъпдъ „інтересантъ обіектъя контемплатъ. Кареа е пріма „*kondіziоне* спре а фаче інтересантъ честа обіектъ? Ка ачеста съ, реіспандъ дичеленчереі, ші „съ дестептъ къріосітатеа. Афътъ noj kondі- „зіпдъ ачесте *ж-* літви *ж-* отро етате пре- „помъ е етатеа пріпкълі? Сенсіи ші фан- тасіа аз ліпсь ка тогълі de альт чева. Нічес „креері пемърінітъ ірітавері, о товеретате фъ- „кътъ ка съ крэскъ, о фівръ, каре се тастепесчє „*ж-* кръпдъ, ші аре ліпсь de варіетате, de тішкare, „*ж-* скрътъ тоге фактъ авсврдъ ші атроке методълъ, „каре се адоперъ дикъ ка пріпчіи. Фънкъпдъ ет- „*ж-* дізлітъ въз лікрапе скръвоса *ж-* формъ ка аста,

„аз ні провокъмъ поі тіперімеа ка сълг „*ж-* зрэскъ? „*Ж-* нердема, поі о паре маре de тімп „предіоса ші каре ні се тай *ж-* дичорпъ пеп- „трака съ деследе органеле челе din ліптръ але „дичеленчіді? Акын жадекагі, декъ ні е адевъ- „ратъ, къ ефентеле ачесті методъ прітъ съпт „недререа тътилі, десгастълъ кътъръ дичвъдъ- „търъ, ші паралісіа *минді?* „*Ж-* надевъръ de вътѣ „орі къуетъ да ачеста сколь, іо ні въдъ de кътѣ „карчери, *ж-* каре се есекатезъ че тай фпестъ „чітпгъріе de тімпте, пептъ а препара атъді „евпачі спре сервіділік челоръ потенгі аі пъ- „тъптулі. Даіъ че а трекътъ ачесгъ періодъ „прітъ апоі че фактъ? Нече а тінг ні ле віне, „ка съ фаворескъ десфъштареа пъвертъдій *ж-* „дичелитвріе, на дикъ се дичорпъ іарь а опараліза „*ж-* літвіле, къ проселе, къ версвріле; ші аша „*ж-* дінг пе віктълъ отъ *ж-* копілъръ перпетъ “

Avzigi діренторі, професорі, ші дичвъдеторі, карії не ла сате дикъ торгграді конії кътє къ треі патръ літви, че зіче Romanioсi!

РЕФОРМЪЧІВНЕ

ж- дичвъдътъра попоргізі.

Сколеде фаврілі

Din кърді се дивацъ ідеіе, къ сепдіріле се дивацъ теслеріліе: ашадаръ ар фі въз лікрапе фортес къндъ с'ар квіпека лікрапріле тъпесчі тордеодатъ дичелеслікі ші сепдірілорк, пректъ с'а ші дичелатъ *ж-* воле локрі из фе- річіге ресватате; атчі кътъ ні с'ар пітэ *ж-* дичрента *ж-* арділе лор: фаврі, атрапі, кроіторі іші къді теслері тай съпт, дикъ лі с'ар артата ачі не локъ інстриментеле челе похе, ші decem- пеле, ші комівільчівпіле челе техапіче, ші тес- текътъреле челе кеміче? Орві *ж-* дикъ ле ар ведé.

*Лікрапліл пріпчілорк *ж-* тапзфълтърі*

Пріп фавріче, *зіде лікрапъ ка тахінеле, віедії, віедії стаі лагаді de maxine, філкаре пемішнатъ ка локълъ съз, ка ші кът ар фі въз ачесоріз алъ тахінелорк, ші се вскъ; дечі *ж-* талте дери с'а з ворвітъ фавріканді *ж-* грэ сине, дартъ тай талтъ де фрікъ ші de рашіне декътъ din аморе кътъръ танітате ка съ тай търінескъ орарізла лікрапліл въз- ділорк опарарі, на дикъ ші *ж-* копгресе счіпді- фіче аз ворвітъ дичвъдаді деспре ачеста лікрапъ. Ма въеділорк, пректъ зіче въз амікъ алъ лор ні e дествъл пітai тастепіторізія репаосз. Mi adыкъ а тенте, зіче віз, къ аш лесз зінеба, кашкъ Domnii сінавілорк челоръ пегріи din „Амер-*

дапъче іав тъп **з** дп лвкрълъзъхарвлі де пз май потъ віеді скіаві, ді пнп съ жоche о бръ сев doe, ші жккундз odixneск. Ев ашв врэ тіквдіи операрі съ odixneскъ дпвъщундз пі depriпzndse се дп жокрі цімнастече. Бстенела лорз е пнтаі впз трътв de тінте ші де корпз облегатв тотв ла ачесаші лвкрапе, ші дпtепсівп топотобъ. Леп-твра е цімнастекъ, ші ёка о рекреаре фбртв впз пентрв тітітв операрі.

Сколе цімнастече.

Ачеста е впзлв din лвкрапіе ачеле твлтв, дп каре се totзворвесче ті пз се май факъ Пела зврі съпт o indiцendъ не апъратъ, пела сате май пнцінз, фіндкъ оменії dedagi ла агріквтвръ, май tot дп depriпdepi цімнастічे трътеск. Кз тоге ачесте не сате дпкъ лі сарз пнте da o діренчівне атътв de фолосіторі, кътв арв веде оменії, къ пз дпdешерптв ле редікъ пе впде ле pedікъ.

Інтродвчереа лвкрълъ дп сколеле прімаріе.*)

Пълеа віеції ші а спіретвлі, каре се дъ оменілорв дела сате, адекъ лвкътврілорв кътвтвлі съпт аша пнмітеле, „сколе елементарі порталі, о прімаріе, каре, лъздатв съ філь Dzmnezey, ла поі дпкъ с'ав дпчепатв ші тотв май таре се лвкътеск.

Ар фі de dopітв ка съ се погъ аръта къ деце-твла о тінвне, впз отв каре съ пз счі леце, скріе, ші фаче сокотелъ. Аста ла поі дпкъ пз е, къ тоге ачесте с'а фъквтв твлтішорв, ші dopimv, ті спертьтв ка съ се факъ ші май твлтв.

Май твлтв; адекъ пз пнтаі сколе май твлтв, та ші май впне.

Съші дпкъ а тінте лепторілъ че зіче Romanoci сев de ачеса че счі дбръ dntpr' алтв партв ші май впнъ, пнтрвкъ картеа віеді е дескісъ твтврорв ші чев че пз воісче а се дпшела пре сіна ші пре аудіи дпградінс, о леце ші о дп-делеце, кътв ші сколаде дпкъ потв съ шер-вескъ пнтаі de іnstrument, дкъ се дпфрептв de іnstrumente фъръ de констїнцъ, ші атвпчі дп-локв съ фолосескъ ворв стріка.

Че есте даръ de фъквтв ка сколеле прімаріе е пз філь пнтаі сколе голе? E de ліпсъ ка тога

* Сколеле прімаріе пе алоквреа съ май пнтаі сколе de ртъчівн, ші ачесте дпкъ пнтаі дп тімпв de іерпъ. Не аколо фіресче къ ачесте артіка, пз за пре авб дпделеслв.

одатъ съ фіе ші depriпdepi, сев есерчідје кът се май зіче, адекъ ка дптржсле съ пз се кълтівзеве пнтаі дпделеслв сінгврв ші ініша, та съ се depriпdъ ші тъпа.

Даръ пз аша ка скола съ се префакъ дп кътп, сев офіціп, та аша ка пнтрв лвкрапіе челе de сколъ съ се тестече ші кътв впз пнк de лвкр, офіціп, ші de кътп. **Л**и сътв, поі воітв ка съ се інтродвкъ лвкрълъ дп сколеле ачесте прімаріе.

Ав dбръ пз еа костяпта вtotdeavna дп едб-кълчівпea фे�телорв, ка дппгъ depriпdepiе дпделеслві ті але теторіе съ се адазгъ ші depriпdepiе тъпілорв, ші ка сколеле лорз съ філь то-тводатв ші впз есерчідје прантев пентрв оквпъ-чівпіе челе тъпесчі ші фетессі къ каре ворв авб de а фаче дп віедъ? Не дппгъ леце, скрі-корі, ші сокотель, ші челелалте лвкрапіе каре се дпнз de кълтвра спіретваль, пе фетеле дела зврі ле ав depriпc totdeavna ші ла лвкрълъ тъпілорв. е а дпвъщатв а косе, а фаче калдете, а кроі ші алтв лвкрапіе май твлтв.

Се дпделеце къ тоге ачесте ера ресервате фетелорв de ла зврі, пентрвкъ счі, къ пе тім-пнріе ачеле къндз сътепії павеаз сколе, ші дпкъ пеche пз ле ера ертатв съ аівъ, атвпчі пз май дп-пнтореле авеаз прівілєців de а дпвъда, пнтаі ачестора се кввініа а фі кълтв.

Авт дпкъ докнндз a datv Dzmnezey de пз потв pedika сколе ші сътепії, ші къ ажторблъ ачестора се потв дпвъда ла ачea тъпірівь оме-нескъ каре май деметв пнтаі Domvii o счіеaz че дпсътпézъ, оре пз ва фі лвкр пеchesарів ші къ-віпчос, ка дп сколеле прімаріе съ дпвede фе-теле ппомтв а леце, а скріе, а фаче сокогель, ші алтв впночінде історіче, патралі, торалъ каре се дпнз de кълтвра mingel, та афаръ de ачесте дпкъ ші а косе, а ферв, а жоche, а фаче пълтврі de паie, а дпне каса къратв ші алтв лв-крапіе каре търескъ опореа фількърі персоне ші дпнадъ тъпіріа пз пнтаі а дпні фатілів та а зпні попорв дпгргез? Апоі май автв de а дп-семна ші ачесте doe лвкрапі, бла, къ дптрв ро-тъпі пппъ алтв попоръ, adoa, къ сімдешкптв фртмосзіві атътв e de дпкътв ла рошпні кътв се пнте зіче къ е пропріетате пчівпіа ка літвъ dictintiv de алтв попоръ, ашадар пеche din партва ачеста дпкъ пз в пнтрвче съ се дпнъ май ред впзлв докнѣтв алтв дпайнтва патрв

каре път фаче домпішорі ші домпішоре, та фечорі ші фете.

Дерент ачеаа дѣкъ ав фостъ дп всъ пътъ актъ депріндеріле тъпесчі дп сколеле фетелоръ, де че съ път се інтродукъ ші дп сколеле фечорілоръ де ла сате ші дп лъворъторіле дз ла четьцъ?

Ачеаа че черемтъ пои, път есте о поътате дешерть, сез впът капріцъ de фантасіцъ. D'ip контръ път е пеміка май фірескъ, аша кътъ девешъ съ не тирътъ, де че път с'ав фъкътъ ші пътъ актъ дп тоге сколеле, на де че път с'ав фъкътъ тогдесна.

Пептъ че дновацъ а лъцере, ші тоге челе-
лалте че ле дновацъ дп сколе? Пептъкъ съпът
печесаріе ші дфолосъ отвълі дп відътъ, ашадаръ
адағыссе ші лъкрвлъ, пептъкъ ші ачеста дикъ е
печесарів ші фолосіторів.

Ва зіче піоте чіпева, къ въяції ав тътни дес-
тълъ ка съ лъкро дпътъ че воръ фіні дивъцътъра,
апои ші пінтре дивъцътъра не а касъ. Ръв рес-
пнпес; ші. ёка пептъ че.

Фъръ а скърі кътъші de пътів есчеленца
дивъцътърелоръ індепрітъваріе ші торалі, зічетъ
къ пептъ ачеаа пече лъкрвлъ тъпілоръ дикъ път
е къ пеміка май пътів повіле; ші пептъка съ
відъ тоці кътъ де повіле ші опоратъ есте лъ-
крвлъ тъпілоръ, въяції десъ дивъцъді de тітпіріз
а пърънда стадіъле тендеи къ есерчітъчівіле
тъпілоръ світъ солізі. Форте таре с'а лъцітъ ачелъ
прежвдецъ, арцілоръ ші агрікалтърі дп спечіе тълтъ
стріктъторіз, киткъ лъкрвлъ тъпілоръ deconопръ не
отвъ; ачеста прежвдецъ дебе комвътътъ, ші път се
комбате къ пеміка май віне, декътъ трекъндъ къ
въяції дела стадіъла лъкрвъ, ші дела лъкрвъ дп-
търпнпесе іаръ ла стадіъ.

Ачеста методъ май аре ші ачелъ фолосъ, къ
не лъпгъ ачела въяції чеі че дивълъ ла сколь
ретънів съпътоші ші въртоші, ші каре пърітъ
път за dopі ка, въяцілъ съї філъ пътма дивъ-
цътъ, та ші съпътоші ші въртошъ?

Дикъ път е дестълъ, май аскълтаді. Врѣді ка
філъ вострій съ май трагъ дикъ впът фолосъ din
тътпілъ, каре лъ петрекъ дп сколь? Іарпні въ
зікъ, фачеді ка съ скітве стадіълъ ка лъкрвлъ;
атзічі въяцілъ пъті ва къдѣ вржть дивъцътъра,
ментеа пі се ва бътчі, кит се вътчеше къндъ
ділъ ділъ оре дивгреці ла дивъцътъръ пептъ ка
съ диведе, ші съ пречеель totъ, пътъ че п'ї май
прінде тінтеа пеміка de вржъ ші de згченітъ,
атзічі вѣді аве въкъръ а веде кътъ de воісъ,

къ че тінтеа кіаръ, ші къ кътъ інітъ се дивбръ
въяцілъ дела лъкрвъ ла дивъцътъ. Ші вна ка
ачеста бре път етерітъ ка съ о бъгаді дп сатъ?

Дикъ вна: дп впеле сколе прімаріе din
Ціера фріпческъ пе ванде п'їз ажисъ врадел
центръ лъкрвлъ вътпілъ, іа пъсъ ті пе въяції
ші дикъ ші пе въяцеле сколаре ла лъкрврі de
челе шаі вшоре ші таі атъсврате потерілоръ
лоръ; агрікалтъра дикъ с'а фолосітъ, еі дикъ с'ав
фолосітъ, пептъкъ дпътъ че ав фъкътъ сокотёла
въстіглъ вдпътъ пътъръ пе пре таре de
въяції, ав ешітъ, къ ав къстігатъ опорарівъ дп-
въдътърілъ.

Че въ дебе май тълтъ ка съ дивръдішпеш
ачеста консілів ввпъ, ші съ трбечі дидать дела
теоріз ла прантекъ адекъ дела ворке ла фапте.

Ачеста снатъ е фірге фірескъ; елъ дедгептъ
дп тінтеа idea деспре повілітатеа лъкрвлъ; див-
недектъ волеле. дивъресче съпътатеа; пе въяції
ді фаче май дестепні ші таі спрітені ла дивъ-
цътъръ; ла вртъ дѣ комвътътъ ші впъ тіжлонъ
дѣ а влъті пе дивъцътърілъ, дѣкъ път іні, елъ
челъ падівъ о парте din опораріз. Фечі, фіндкъ
этъте ръчівні ввпе се адвнъ de рекътънідъ ачеста
методъ, сперътъ къ път ва трбече тълтъ, ші вомъ
веде „Лъкрвлъ інтродукъ дп сколеле прімаріе.

Сколь пептъ чеі тарі.

Был азъ тіжлонъ спре а мъці дивъцътъра
дп попоръ, съпът сколеле пептъ чеі тарі, адекъ
челе че съпът меніе пептъ чеі de doezeчі, doezeчі
ші чіпчі, треізечі ші патрзечі de ані.

Нз е пече о дивоель, къ сколеле ачеста съпът
ввпъ ші пептъ чеі че аз дивъцътъ дп тінреде,
пептъка съ ле репедескъ челе че аз дивъцътъ
ка въяції, ші съ май дивеце ші кътъ чева de
поб.

Ма фіндкъ пътмай актъ ашв ешітъ din тът-
піріле ачелъ, къндъ сніпда (прекът ші алте дп
кврі май тълтъ) ера топономъ, ші прівілецівъ
кноръ підіні, поі роітъні авешъ чеа май дивалъ
печесетате ка съ фачетъ актъ дп фамълъ кап-
лі ачеса че ат фі девтъ съ фачетъ de алъ
датъ пе дінделете, ші п'їтъ потутъ. Челъ че п'ї
дивъцътъ май пайнте, дее съ диведе май апои; че
еа че п'їтъ фъкътъ ка въяції деветъ съ фачетъ
ка върваді; ачеса че пе арфі май вшоръ дп тін-
реде, актъ деветъ съ о дивеспітъ ка о воіз май
таре, ші о дивеспітъре май кълдбрісъ, ші къ
матрітате че върваді, дп ешъ, ачса че път с'а

Фъкетв дп сколеје прімаріє съ се факъ дп скоба
леле пептре чеи тарі.

Жърътв не тотѣ че аз тай съпту комплітъ-
диле, шї не тоци вървадї чеи тай къ інфламенъ
шї тай патріотічі аі сателоръ востре, ка съ факъ
тотѣ кътв ле е прип потеопъ шї докъ дп пріпъ
ка съ се bindeche ачеа плагъ трістъ, каре не а дп-
фін'то трекбтв претріств.

Че рашіне пептре въз пъріпте сеъ татъ, (ши
актм съптеопъ дп авзл 1854), къ аре дп філ д-
парте дп стрынътате ка стьденте, местерв, о сол-
датв шї пъї счи леце скрісюра дѣкъ скріе, сеъ
пъї счи скріе, шї пептре тоге касть съ сеъ рбце de
а треіа персопъ! Апоі дп рељчізпіле челе de
інтересе, шї дп контрапте каре атьтв de дѣсе съпту
дп віедъ, сеъ те тѣмі totudeava къ те ворз дп-
шела, сеъ касть съ алерці ла алт треіе, шї іаръ
тотѣ къ фріка дп спате къ те ва вклѣде!

Лпвъдацілоръ, шї вои тоді, карій въ-
дінеді къ чева шї кріеді къ пре-
чепеді чева, а востръ в дегоріа май къ сашъ,
а да тъпъ de ажторів ачесторъ тесері, карій
стал съ сеъ дпнече дп песчіпдъ. Че? въ потеопі
дбръ glorіa къ аведі о патрі, къ съптеопі чева
шї потеопі чева къндз ведеді пе фрадї вострї зъ-
къндз дп чев тай маре de кътв тоге сърчайлъ,
дпгропаді дп песчіпдъ? Гъндигі вои шї спераді къ
дбръ ачестія въ ворз ама, къндз пе квоскъ дела
вои пеопі въз фолосв, пе ат пеопі въз ажторів, крі-
еді къ ворз респекта дп вои вро позілітате, вре-
зъз дрептв, дѣкъ еі пе ворз аве пеопі въз съпту
пъпъ de позілітатеа спірітлв, шї de демітатеа
омвазі ліверз?

Асквадаці дерентачеа, о вои, чеи че въ гло-
риаді дптрв счіпдъ. Счіпда востръ в дешертъчізпе,
е пъкватв дѣкъ пе фолосесче. Шї апоі бре віне въ
стъ вои къ атьтв літіні дп тіжлоквд зпні тъл-
дімі de оmeni дпгропаді дп песчіпдъ, ка въз
Кресъ дп тіжлоквд зпні гробе de дрепуши
не карій ді ласъ ка съ тбръ de фбте.

Ферічіреа, о інлімінацілоръ, о патріоді, о по-
тенгі! е квімекаверъ din фіреа са. Сквадівъ дарь,
ръспніді дп ціврзл востръ амореа востръ чеа па-
тристікъ, dinарівл востръ, літініе востре. Ръспні-
діші шї дпнпърді пела чеи песчіторі ачеа че въ
автнідъ, шї о ръспніді тай алеся дп сколе
пептре чеи тарі, філ ачесте сколе de дмінікъ, о
de сеера, о зісрре.

Кауетаді къ ачесті дпгропаді дп песчіпдъ

съпту крестіні шї ротъні. Въ провокътв дерентачеа
пептре глоріа крестіністлві, шї въ ргътв
не амбреа кътре патріа ачеа каре о пъртътв дп
інімъ, фачеді ка пе лъпгъ сколе челе прімаріе
съ сеъ редіче шї сколе пептре чеи тарі,

TREI MONOMINTE

ла

Бзез, Фокшані шї Іаші.

Дп віеаца востръ дѣтв песте тінєте,

Че пе се потв штерце зечі шї тії de ani;

Фіе съвеніре de пльчери трактвте,

Фіе шї ватраце de кріделі тірані.

Чине пъпі addіtche астълі докъ-амінтв,

Ком спнпэз стръзвлп, кът-а-тетреквтв

Дп рескоіз къ тврї чеи de mainainте,

Къ тътарї ацері, че лзпте-а-автв?

Астфеліз амінтіреа трече, се стръпажтв

Пріп традігізпе, дела там'лп фії,

Дінтрвп евз дп алтвл, ка ш'о леце єжитв,

De шї пе се афъз скрісън історії.

Шї къ-атътв тай таре, къндз тірані зілєи

Сапъ чікатріче кріпте ла попорз,

Пріп лікрърі варваре, пріп фаптеле сілєи,

Кем фъкѣш п' аз пострѣ веќіз протееторз.

Спнпворз: Бзез, Іаші къ Фокшані

Перфіда портаре, че аз денлінітв

Сват кважитв de паче, аколо даштапії

Къ останії дереі, кум с'а-дпфрдітв!

Остеа ротъніаасъ фз дппресврагъ,

Шї певржндз аші фржнє скваділ жеръніжтв

Пріп потере таре ea фз десарматъ,

Май тързіз ліпсітв кіар шї de веќтажтв!

Еатъ, кале сквадъ кътре петріре,

Каре н'о штізсе веќівл Ероетратв;

Чине ва с'о калче, съ п'аівъ сінпіре

De віманітате, de крештіц квратв!

Штіе Ротъніа шї квіште віне,

Чине' а фоста шепторз, чине-апъсвторз;

Штіе ші прічене din че патре віне
Дніцерзлв, ч'адьче паче да попорз.

Ма, фіїндз къп ламе е варієгате
De фіїндъ въне ші de ометі реi,
Креатврі онеете, креатврі спорнате,
Каре въндз ті деара ші пъріпді сеi,

Чере десвінца, с' арътътв за ламе
Шерпі, карі і крештетв дн аз поетр сінз,
Лецівні de прокладі, віпіді Фъръ паме
Дн ачесте патрі, din пътжптв стръпіз.

Ръмлв нв deceакъ, не'пфінджндз ісворзлв,
Каре'ї съвтністъ азъ не'пчетатт,
Каңгрена нв пере, петъндз пічіорзлв,
Зоне заче ревлв каре с'а 'надіватз.

Астфеліз деара побстръ, de ші азі скънать
De-еїнтеапа плагъ, de локзете вії,
Днкъ нв се афъл віне-асекбрать
Нпъ таi снг бъль, каре пресесаз тії!

Еремітъз din Карпаді.

VOX POPULI VOX DEI.

Гласы попорблі в гласы язі D-зез.

Бзлетівл о. Молд. нвлікъ таi твлтв аддрессе
de devotament ші de въквріе, каре, котвітгъділе
Молдовеі аз снве **Д. С.** яз оказія ферічіті Сале
житвръпі не тропла патріе, **Д. С.** аз прійтіт
de асемене фелітвріе котвітпері поетіче паме de
ачелані сентімент din каре днтиртъшніпв ші
зріпътоареде:

„Съ се скоале Damnezez ші съ се ріспіеасъ
връжташиі сеi etc. ect.

Віфорз 'пчетеазъ, въптал се алінъ,
Тзветеле такъ, черівл с' 'псеніпъ :
Стеаза зіле-акъта еверші Damnezezъ,
Пре патра днтрреага о ре'пвіеазъ.

О ! зі de ферічіре, моментв днкънтьторз
Пептврз тот Ромънз de-віне-воіторз;
Черівл азі аскваль, а цереі рзці фервінці
Еаръші дървіндз'i пе-ал еi ізвігз Прінд;

Орфапзл азі къштігъ пре ал сез' dsioс
Пърінте,
Ведзва ал еi спріжінз, серінапзл ацівторз,
Леціле акъта ацвінг а фі еар сінте.
Ла тоді азі не зімбеште впв двлче вііторз.

Вінь, Прінде, вінь, шерце піште лакръті
Че ле ізворъръ дзреоасе патін,
Драгосте, кредіндъ вінь de прітеште
Ші пре ліата даръ о ре'псвіледеніе.

(Г. Молд.)

X . . .

Ла оказіоне реінтвръпі **Днънціеі Сале**

DOMNBLI ГРИГОРІЕ АЛЕКСАНДР ГІКА

BBD. яз сказоза Domniei Пріпінпатблі Молдовеі
Bienia, 18 (30) Октомврь 1854.

Преквт флоареа 'п прітъваръ
Се решаште пре иътънітв
Днпъ фокъл чел de парь
Ші алъ ерпіе ръче въптв.
Аша деара поастръ 'пвіе
Днпъ впв аз въпрінс д'амар,
Къндз прітеште 'п въквріе
DOMNBLI поетр да хотарв

Mii de гласрі азі ресзпъ
Кътр' ал ламеi ziditorz,
De ла фії de Ромънъ
Центр въльдзл DOMNITOP,
Каре нзмай прип дрентате
Деара язі аз гъверратв
Ші дн iinim а язі фаптв,
Монументе-аз ръдіватв.

Ферічіт попоръкъ къре
Ръръсітъ язъкъ соартеи вълтъ,
Алъ сеъ вълкъ спре гъверпаре
Поате сълъвъ пре пътълтъ;
Къчи, че файтъ е не лътъ
Пенгръ орі ші че попоръ,
Деакъ п'аре де-алъ сеъ пътъ
Ш'алъ сеъ съпъе DOMNITOP.

Ioan Ianoș.
(Din G. Mold.)

FONDULU

pentru tiparirea cartilor romane folositore cu
pretiu catu se pote mai eftinu: „Rubrica deosebita
lunga Fondulu Reuniunei F. R.”

Prin staruintia Domnului directoru gimnasiului
Beiusianu din Unguria, Georgiu Vlassu sau
primitu pe 10 esemplare de brosuire p. I si II.
dela urmatorii Domni binevoitorii:

	f. c.
DD. Georgiu Vlăss, directoru	1 —
„ Măeiu Kiss, professorn	1 —
„ Teodor Kovári	1 —
„ Michail Nagy	1 —
„ Vasiliu Selegianu	1 —
„ Simeone Papp	1 —
„ Andrea Pappsalvay	1 —
„ Dimitrie Pap	1 —
„ Simeone Millian	1 —
„ Augustinu Valeanu	1 —

Domnulu benefactoru alu Reuniunei Nicola u
Nagy cooperatoru gr. c. in Vien'a la Santa Barbara
pentru döue esemplare 2 —

Domna Ecaterina Jova Popoviciu din
Lugosiu, ca un'a ce chiaru dela inceputu a fostu
caldurósa si esemplara staruitore pentru Reuniune,

afara de cé da pentru totu anulu cate 5 f. m c.
Min. an. si staruesce cu ostenele de colectanta,
mai luu asuprasi si 25 esemplare din carticelele
Reuniunei si trimise pretiulu loru 25 —
pentru care zelosa binefacere i se aduce multiam-
ire publica.

Prin Domnulu Ananie Morutianu, teologu
absolutu, care luu numai asuprasi 4 esemplare, in
cursera:

	f. c.
Dela Domnia Sa	4 —
DD. Joan Roman, notariu com. in Dretya	1 —
„ Juoan Moldovánu „ „ Bots	1 —
„ Amphilochiu Pap, parochu in Malossig	1 —
DD. Daniele Gáll, notariu in Rogorsel	1 —
„ Teodoru Bolos, parochu in Fildul de susu	1 —
„ Samuele Kádár „ „ Krassna	1 —
Summa	10 f.

Adaugendu cei publicati in Nr. 47 358 f.
face summa 405 f.

~~XS~~ Totu odata suntu rugati cu tota stim'a toti
Domnii si Domnele respective, care fura rugali a
luu pucina osteneala in favorea rubricei acesteia,
precum si ceilalti buni patrioti, ca se bine voiesca
a trimite banii pentru numitele carticele.

Domnii si Dómnele, carii voiescu a-si imbogati
lectur'a cu opulu acestu interesantu pentru verce
romanu, sa binevoiesca a se adresa deadreptulu la
Reuniune, unde se mai asta esemplare deajunsu.

Dupa vinderea acestoru esemplare se va pune
suptu tipariu: „Auror'a Reuniunei“ ce va cuprinde
articuli interesanti, si care, pentru cei ce s-au
prenumerat pe carticelele aceste se va imparati
cu pretiu pe diumetate decum va fi pretiulu
vendiarei.